

REACH komt, de WMS gaat¹

De uitvoering van REACH in Nederland

H.E. Woldendorp, A. Swart-Bodrij, J.K. Kwisthout*

Op 1 juni 2007 is na een lange voorbereidingsprocedure de Europese verordening inzake Registratie, Evaluatie, beperkende maatregelen en Autorisatie van Chemische stoffen (REACH)² van kracht geworden. Hoewel een Europese verordening volgens art. 249 EG-Verdrag uit zichzelf doorwerkt in de nationale rechtsorde, is de goede werking ervan afhankelijk van uitvoeringsmaatregelen op nationaal niveau. Deze maatregelen bestaan deels uit uitvoeringsregelgeving, deels uit andere uitvoeringsmaatregelen. In Nederland waren deze maatregelen gebundeld in het Programma Invoering REACH. Dit programma is het onderwerp van de onderhavige bijdrage aan het themanummer.

Voor een inhoudelijke bespreking van REACH verwijzen wij naar de bijdrage van Donkers in dit nummer.

1. Inleiding

Nadat de Raad in december 2005 over REACH een politiek akkoord had bereikt, is het Programma Invoering REACH van start gegaan, teneinde de uitvoering van REACH voor te bereiden en de introductie hiervan in de Nederlandse praktijk te faciliteren.³ De voorbereiding van de uitvoeringsregelgeving was al in 2004 gestart en is nadien als deelproject in het beleidsprogramma geïntegreerd om een goede afstemming met andere uitvoeringsactiviteiten te waarborgen.

Het Programma Invoering REACH bestond uit zes deelprojecten:

1. vaststelling van de uitvoeringsregelgeving;
2. voorlichting aan en door het bedrijfsleven;
3. oprichting van een Nationale Helpdesk REACH;
4. organisatie van de handhaving van REACH;
5. het identificeren van de consequenties van REACH voor vergunningverleners;
6. de inrichting van een nationale uitvoeringsorganisatie voor REACH.

Vanwege de sectoroverstijgende gevolgen van REACH voor het Nederlandse bedrijfsleven, is in het Programma Invoering REACH interdepartementaal samengewerkt door de ministeries van VROM, Economische Zaken, Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Volksgezondheid Welzijn en Sport, Verkeer en Waterstaat en Landbouw Natuurbeheer en Visserij.

Het bedrijfsleven en de milieu- en consumentenorganisaties zijn via consultatie en informatieverstrekking voortdurend bij de totstandkoming en uitvoering van REACH betrokken geweest en leveren ook een belangrijke bijdrage aan het Programma Invoering REACH. Opgemerkt wordt dat de milieuorganisaties, anders dan het bedrijfsleven, niet aan het overleg over de voorbereiding van de uitvoeringsregelgeving hebben deelgenomen. Pas na indiening van het

wetsvoorstel voor de Uitvoeringswet REACH is in opdracht van de Stichting Natuur en Milieu onderzoek verricht naar de wijze waarop Nederland REACH heeft geïmplementeerd.⁴ Hierdoor kon in de memorie van toelichting bij de Uitvoeringswet niet meer inhoudelijk op de kritiekpunten uit het rapport worden ingegaan, behalve voor zover de vragen van de Tweede Kamer bij de behandeling van het wetsvoorstel daartoe aanleiding gaven.

In het hiernavolgende worden de verschillende deelprojecten van het Programma Invoering REACH achtereenvolgens toegelicht.

2. Tijdige uitvoering van REACH is geen sinecure

2.1 Algemeen

De regelgeving ter uitvoering van REACH is opgenomen in de Uitvoeringswet EG-verordening registratie, evaluatie en

* Drs. H.E. Woldendorp is als flexibel inzetbaar jurist werkzaam bij het ministerie van VROM (voor milieu-onderwerpen) en het Instituut voor Infrastructuur, Milieu en Innovatie te Brussel (voor natuur-onderwerpen). Mr. A. Swart-Bodrij is als senior consultant werkzaam bij OpdenKamp Adviesgroep. Mr. J.K. Kwisthout is als plv. afdelingshoofd werkzaam bij het Ministerie van VROM. De auteurs waren betrokken bij het opstellen van het wetsvoorstel voor de Uitvoeringswet REACH. Het artikel is geschreven op strikt persoonlijke titel en is niet bedoeld als de weergave van het standpunt van welke organisatie dan ook.

1. Deze titel is ontleend aan het VROM-informatieblad over de consequenties van REACH voor de Nederlandse wetgeving (www.min-vrom.nl).

2. Verordening (EG) nr. 1907/2006 van het Europees Parlement en Raad van 18 december 2006 inzake de registratie en beoordeling van en de autorisatie en beperkingen ten aanzien van chemische stoffen (REACH), tot oprichting van een Europees Agentschap voor chemische stoffen, houdende wijziging van Richtlijn 1999/45/EG en houdende de intrekking van Verordening (EEG) nr. 793/93 van de Raad en Verordening (EG) nr. 1488/94 van de Commissie alsmede Richtlijn 76/769/EEG van de Raad en de Richtlijnen 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EG en 200/21/EG van de Commissie (*PbEU* L136), alsmede Richtlijn 2006/121/EG van het Europees Parlement en de Raad van 18 december 2006 tot wijziging van Richtlijn 67/548/EEG van de Raad betreffende de aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen inzake de indeling, de verpakking en het kenmerken van gevaarlijke stoffen teneinde deze aan te passen aan verordening (EG) nr. 1907/2006 inzake de registratie en beoordeling van en de vergunningverlening en beperkingen ten aanzien van chemische stoffen (REACH), tot oprichting van een Europees Agentschap voor chemische stoffen (de gecorrigeerde versie is gepubliceerd in *PbEU* 2007, L 136).

3. *Kamerstukken II* 2006/07, 21 501-08, nr. 225.

4. E.M. Voegelzang-Stoute, REACH en de invulling van hoofdstuk 9 Wet milieubeheer; *Juridische kansen en knelpunten van het wetsvoorstel Uitvoeringswet REACH met het oog op de bescherming van mens en milieu*, onderzoek verricht door het Centrum voor Milieurecht van de Universiteit van Amsterdam in opdracht van de Stichting Natuur en Milieu, Utrecht, september 2006, te vinden op de website van de stichting (www.snm.nl, onder publicaties) of van de universiteit van Amsterdam (www.jur.uva.nl/cvm, onder recente publicaties).

autorisatie van chemische stoffen (REACH) ('Uitvoeringswet REACH').⁵ Titel 10.7 van de Wet milieubeheer (WM), waarin bepalingen zijn opgenomen ter uitvoering van de EEG-verordening overbrenging van afvalstoffen (EVOA), is als voorbeeld gebruikt.

De Uitvoeringswet REACH voorziet in de invoering van de titels 9.2 en 9.3 in hoofdstuk 9 WM. Titel 9.3 is gewijd aan de uitvoering van REACH. Titel 9.2 bevat overige bepalingen met betrekking tot het vervaardigen, in de handel brengen en gebruiken van stoffen, preparaten, alsmede bepalingen over genetisch gemodificeerde organismen (waarop REACH geen betrekking heeft). Laatstgenoemde bepalingen waren eerder opgenomen in de Wet milieugevaarlijke stoffen (WMS), welke wet op 1 juni 2008 komt te vervallen. De Uitvoeringswet REACH zal, parallel aan REACH, fasegewijs in werking treden. De eerste bepalingen zijn op 1 juni 2007 van kracht geworden.⁶

Het aantal onderwerpen dat ter uitvoering van een Europese verordening geregeld moet worden, is doorgaans beperkt, zo ook in dit geval.⁷ Het gaat om onderwerpen die betrekking hebben op de interne verdeling van bevoegdheden binnen de lidstaat, zoals de aanwijzing van een bevoegde instantie, en onderwerpen waarvan de bevoegdheid tot regeling gewoonlijk aan de lidstaten is voorbehouden, namelijk het toezicht op de naleving en de bestuursrechtelijke en strafrechtelijke handhaving.⁸ Deze verdeling van onderwerpen van regelgeving tussen de Gemeenschap en de lidstaten is bij verordeningen gebruikelijk, hoewel op dit moment minder vanzelfsprekend dan zij altijd is geweest. Zo is recentelijk de discussie over de vraag in hoeverre de EU zich met de wijze van handhaving van communautaire regelgeving mag bemoeien, weer in alle hevigheid opgeleaid, naar aanleiding van een arrest van het Hof van Justitie van de EG ('HvJEG'), waarin het Kaderbesluit 2003/80/JBZ inzake de bescherming van het milieu door middel van het strafrecht nietig werd verklaard.⁹ De Commissie heeft vervolgens op 9 februari 2007 een nieuw voorstel ingediend voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad inzake de bescherming van het milieu door het strafrecht.¹⁰ REACH past in deze ontwikkeling, zoals onder het kopje strafrechtelijke handhaving zal worden toegelicht.

Het tijdig vaststellen van regelgeving ter uitvoering van een Europese verordening, is geen sinecure. De inwerkingtredingstermijn die in verordeningen wordt gesteld, is voor de lidstaten tevens de uitvoeringstermijn. Zij is doorgaans zeer kort, terwijl in veel gevallen een regeling op wetsniveau nodig is, zeker als het niet eerder op Europees niveau geregelde onderwerpen betreft. Voor de vaststelling van de voor REACH benodigde uitvoeringsregelgeving is een innovatieve aanpak gevolgd, de zogenaamde 4 sporen-aanpak. Daarbij is lering getrokken uit eerdere ervaringen met de uitvoering van verordeningen en implementatie van richtlijnen.¹¹ Zowel om principiële als om praktische redenen heeft het kabinet besloten bij de uitvoering van REACH geen gebruik te maken van versnelde implementatie.¹² Versnelde implementatie houdt in dat uitvoerings- of implementatieregelgeving op een lager niveau wordt vastgesteld dan gebruikelijk is voor nationaal geïnspireerde regelgeving. De principiële reden is dat het parlement, als medewetgever, dan niet bij de vaststelling van de regelgeving wordt betrokken, terwijl REACH de kern van het stof-

fenbeleid betreft. Daarnaast bestond het risico dat sommige actoren in het wetgevingsproces niet met versnelde implementatie zouden kunnen instemmen¹³, waardoor vertraging van de uitvoering van REACH zou kunnen ontstaan. De praktische redenen houden vooral verband met de recentelijk nog eens bevestigde normenhierarchie in Nederland.¹⁴ Deze houdt in dat een hogere regeling niet bij lagere regeling kan worden gewijzigd en dat zij slechts tijdelijk, in afwachting van een regeling op het vereiste hogere niveau, buiten werking kan worden gesteld door een lagere regeling. In het geval van REACH was gedeeltelijke intrekking van de WMS alsmede wijziging van de resterende bepalingen noodzakelijk, terwijl het bovendien de voorkeur had sommige uitvoeringsbepalingen op te nemen in bestaande geharmoniseerde regelingen op wetsniveau. Normenhierarchie is geen vanzelfsprekendheid. Zij bestaat niet in de Europese regelgeving en evenmin in de regelgeving van sommige andere lidstaten. Het gevolg van de normenhierarchie is dat versnelde implementatie weinig zin heeft, indien een onderwerp in Nederland reeds op een hoger niveau is geregeld dan het niveau waarop de implementatieregelgeving tot stand komt.

De keuze om geen gebruik te maken van versnelde implementatie heeft tot een 4-sporen-aanpak geleid, bestaande uit de volgende onderdelen:

5. Wetsvoorstel tot uitbreiding en wijziging van de Wet milieubeheer in verband met de uitvoering van EG-verordening registratie, evaluatie en autorisatie van chemische stoffen (REACH) en de overheveling van de bepalingen van de Wet milieugevaarlijke stoffen naar de Wet milieubeheer, alsmede daarmee samenhangende wijzigingen van andere wetten (*Kamerstukken II 2006/07*, 30 600, nrs. 1-3).

6. Dit is geregeld in het Besluit van 24 mei 2007, houdende vaststelling van het tijdstip van inwerkingtreding van de Uitvoeringswet EG-verordening registratie, evaluatie en autorisatie van chemische stoffen (REACH) (*Stb.* 2007, 182).

7. Het proefschrift van Jacqueline Bonnes is ook na 10 jaar voor zover ons bekend nog steeds de belangrijkste publicatie over de uitvoering van verordeningen in Nederland: J. Bonnes, *Uitvoering van EG-verordeningen in Nederland*, 1994, W.E.J. Tjeenk Willink, Zwolle.

8. Meer hierover: Kapteyn, VerLoren van Themaat, *Inleiding tot het recht van de Europese Gemeenschappen, Na Maastricht*, Kluwer, Deventer, 1995, p. 106-107, 337-336; J.H. Jans, *Europees Milieurecht in Nederland*, Woltersgroep, Groningen, 1994, p. 156-157.

9. HvJ EG, arrest van 13 september 2005, C-176/03. Zie voorts: M.I. Veldt-Foglia, *Toch strafrecht in de Eerste Pijler!*, Annotatie onder het arrest HvJ 13 september 2005, C-176/03, n.n.g., *NTER* 2006, p. 29-34.

10. COM(2007) 51 definitief 2007/0022 (COD). Meer hierover: A. de Lange en M.J.C. Visser, *Europese wetgevingsinitiatieven op het gebied van het milieustrafrecht*, *M en R*, 2007, p. 270-275; I.M. Koopmans, *Nieuwe richtlijn van de Europese Commissie inzake milieubescherming door middel van strafrecht. Oude wijn in nieuwe milieuzakken of toch niet?*, *JM* 2007, p. 501-506.

11. Voor een overzicht verwijzen wij naar: J.K. Kwisthout, A. Swart-Bodrij, H.E. Woldendorp, *De Uitvoeringswet REACH: stof tot nadenken over de uitvoering van Europese verordeningen*, *NTER* 2007, p. 141-151.

12. *Kamerstukken II 2006/07*, 21 501-08, nr. 200, bijlage 3.

13. Deze risico-inschatting is juist gebleken, zoals wordt geïllustreerd door de lotgevallen van de Wijziging van de Electriciteitswet 1998 (...). (Wet totstandkoming implementatie EG-besluiten op het terrein van de energie, post en telecommunicatie), *Kamerstukken II 2003/04*, 29 474, nrs. 1-3 en het advies van de Raad van State (*Kamerstukken II 2003/03*, 29 373, nr. 4). Voorts heeft de Eerste Kamer op 21 maart 2006 met algemene stemmen de motie Jurgens aanvaard, waarin de zorg wordt uitgesproken over het niveau waarop Europese regelgeving in Nederland wordt geïmplementeerd. *Kamerstukken I 2005/06*, 22 109, A; *Kamerstukken I 2006/07*, 30 800 VI, C.

14. Nog onlangs heeft de Eerste Kamer zich opnieuw uitgesproken tegen de mogelijkheid van wijziging van een hogere bij een lagere regeling. Bij brief van de Minister van Justitie van 13 februari 2007 heeft ook het kabinet aangegeven deze mogelijkheid ongewenst te achten.

1. Zeer vroeg beginnen met de opstelling van de uitvoeringsregelgeving (bij REACH ongeveer 3 jaar voor de verwachte vaststelling en inwerkingtreding).^{15,16}
2. Het nationale parlement inhoudelijk actief betrekken bij de totstandkoming van REACH.^{17,18}
3. Initiatieven nemen om op Europees niveau te komen tot verbetering of verduidelijking van REACH wanneer bij de opstelling van de uitvoeringsregelgeving de wenselijkheid daarvan is gebleken.¹⁹
4. Gebruik maken van creatieve wetgevingstechnieken ter voorkoming van vertraging bij de uitvoering (bijvoorbeeld als gevolg van vernummeringen in de definitieve tekst van de verordening ten opzichte van eerdere versies daarvan²⁰ of voor de vaststelling van meer gedetailleerde uitvoeringsregelgeving).
  - voorbereiden van dossiers conform bijlage XV, voordragen van kandidaat-stoffen voor autorisatie (art. 59);
  - beoordelen van ontwerp-adviezen van agentschapscomités (art. 64, lid 5);
  - voorbereiden van voorstellen voor beperkende maatregelen en beoordelen van voorstellen van andere lidstaten of het Agentschap (art. 69);
  - doen van voorstellen voor geharmoniseerde indeling en etikettering van stoffen (art. 115);
  - informeren van het publiek over de risico's van stoffen (art. 123);
  - indienen van periodieke verslagen over de werkzaamheden (art. 117);
  - samenwerken met bevoegde instanties van andere lidstaten (art. 122).

Elders hebben wij deze 4-sporen-aanpak uitgebreider beschreven.²¹ Daar is geconcludeerd dat deze aanpak in elk geval voor REACH goed heeft gewerkt. In het vervolg van deze paragraaf wordt een beknopt overzicht gegeven van de bepalingen die ter uitvoering van REACH zijn vastgesteld en wordt kort ingegaan op de onderwerpen waarop deze bepalingen betrekking hebben.

2.2 Bevoegde instantie

REACH verplicht in art. 121 tot de aanwijzing van een bevoegde instantie. Als nationale bevoegde instantie, is in art. 9.3.2 WM de Minister van VROM aangewezen. Deze instantie verricht volgens REACH alleen feitelijke werkzaamheden en is daarom niet te beschouwen als een 'bevoegd gezag' in de betekenis die dit begrip in Nederland doorgaans heeft. Voor het verrichten van feitelijke handelingen hoeft immers geen 'bevoegdheid' te worden toegekend. Juridisch verbindende besluiten ter uitvoering van REACH worden uitsluitend op Europees niveau genomen door het hierna te bespreken Europees Agentschap voor Chemische Stoffen (Agentschap) en de Europese Commissie (Commissie). De rechtsbescherming tegen deze besluiten is eveneens op Europees niveau geregeld. Een belanghebbend bedrijf kan tegen een besluit dat een rechtstreeks en individueel belang heeft bij het besluit eerst binnen het ECA een interne herzieningsprocedure volgen bij de Kamer van Beroep en vervolgens beroep instellen bij het Gerecht van Eerste Aanleg en hoger beroep bij het HvJ EG (art. 230 EG-Verdrag). Milieu-organisaties worden blijkens constante jurisprudentie van het HvJ EG niet als een belanghebbende aangemerkt omdat zij door besluiten niet rechtstreeks en individueel worden geraakt op een wijze waarop zij zich van andere personen onderscheiden. Deze situatie gaat veranderen met de komst van een Europese verordening inzake rechtsbescherming die ter uitvoering van het Verdrag van Aarhus zal worden vastgesteld.²²

Een overzicht van de taken van de nationale bevoegde instantie is te vinden in de Kamerstukken.²³ Deze taken omvatten onder meer:

- voorbereiden, beoordelen en opstellen van ontwerpbesluiten van het Agentschap over registratiedossiers;
- samenwerken met het Agentschap bij het opstellen van criteria voor de prioriteitstelling van de beoordeling van stoffen (art. 44, lid 1);
- doen van voorstellen tot toevoeging van stoffen aan de lijst van te beoordelen stoffen (art. 45, lid 1);

REACH omschrijft niet alleen de taken van de bevoegde instantie, maar benoemt ook taken van de lidstaten. De lidstaten zullen nauw betrokken zijn bij de voorbereiding van Agentschapsbesluiten en participeren daartoe in organen van het Agentschap zoals het hierna nog te bespreken Forum, het lidstatencomité, het risicobeoordelingscomité en het socio-economisch comité. Uit titel X van REACH volgt dat in deze comités intensief samengewerkt moet worden tussen het Agentschap en de lidstaten. De lidstaten zijn voorts vertegenwoordigd in de Raad van Bestuur van het Agentschap²⁴. Hoewel besluiten door het Agentschap worden genomen, zijn het vooral de lidstaten die het voorbereidende werk moeten doen. Zij leveren de experts die

15. *Kamerstukken II* 2003/04, 22 112, nr. 316.

16. De Raad van State heeft al over het wetsvoorstel geadviseerd voordat het Gemeenschappelijk standpunt over REACH er was. Onmiddellijk nadat dit werd vastgesteld, is het wetsvoorstel bij de Tweede Kamer ingediend. Het wetsvoorstel kon pas bij de Eerste Kamer worden ingediend nadat definitieve zekerheid was verkregen dat de tekst van REACH niet meer zou kunnen veranderen, omdat tijdens de behandeling van het wetsvoorstel door de Eerste Kamer geen wijzigingen in het wetsvoorstel meer kunnen worden aangebracht, anders dan via een omslachtige novelle.

17. *Kamerstukken II* 2006/07, 21 501-08, nr. 200.

18. Een overzicht van de voornaamste momenten van verstrekking aan de Tweede Kamer van informatie over REACH is opgenomen als bijlage bij de memorie van antwoord, *Kamerstukken I* 2006/07, 30 600, nr. C.

19. Zo kon een oplossing worden gevonden voor belangrijke problemen die in bijlage XVII bij REACH werden ontdekt.

Zie *Kamerstukken I* 2006/07, 30 600, blz. 19. Een ander voorbeeld is art. 5 van REACH. In deze cruciale bepaling stond het tegenovergestelde van wat ermee werd bedoeld. De tekst luidde aanvankelijk:

'Behoudens de art. 6, 7, 21 en 23 mogen stoffen als zodanig en stoffen in preparaten of in voorwerpen die, in de gevallen waarin dit vereist is, overeenkomstig de desbetreffende bepalingen van deze titel zijn geregistreerd, niet in de Gemeenschap worden vervaardigd of in de handel gebracht.' en is gewijzigd in:

'Onverminderd de art. 6, 7, 21 en 23 mogen stoffen als zodanig en stoffen in preparaten of in voorwerpen niet in de Gemeenschap worden vervaardigd of in de handel worden gebracht, tenzij deze, in de gevallen waarin dit vereist is overeenkomstig de desbetreffende bepalingen van deze titel, zijn geregistreerd.'

20. Hiertoe was art. XI in het wetsvoorstel opgenomen, dat de Minister van VROM de bevoegdheid geeft na de totstandkoming van de wet maar vóór de bekendmaking ervan in het Staatsblad, verwijzingen naar REACH-bepalingen in overeenstemming te brengen met de definitieve nummering van REACH. Hierdoor werd het mogelijk dat de Tweede Kamer over de Uitvoeringswet REACH kon stemmen, voordat de definitieve nummering van de bepalingen van REACH bekend was.

21. Ons reeds genoemde artikel in *NTER*.

22. J.M.P. Janssen, Aarhus-Verordening toch bruikbaar voor NGO's, *M en R* 2007/5, p. 262-269.

23. *Kamerstukken I* 2006/07, 30 600, C (bijlage pag. 25 e.v.).

24. Besluit van de Raad van 7 juni 2007 houdende benoeming van 27 leden van de raad van bestuur van het Europees Agentschap voor chemische stoffen (2007/C 134/04) *PbEU* 2007, C134.

dossiers beoordelen, risicobeoordelingen opstellen en voorstellen doen voor risicoreducerende maatregelen. Veel van deze taken zijn niet nieuw omdat REACH voortbouwt op eerdere regelgeving. Nieuw is wel het autorisatiesysteem en de samenwerkingsstructuur in het Agentschap. De toekomst zal moeten uitwijzen hoe efficiënt invulling kan worden gegeven aan dit nieuwe beleid voor chemische stoffen.

De lidstaten participeren niet alleen in het Agentschap maar ook in het REACH Comité (geen orgaan van het Agentschap), waar ingevolge art. 133 REACH in comitologiebesluitvorming plaatsvindt.

Hoewel de nationale bevoegde instanties en de lidstaten nog veel taken hebben, moet toch worden geconcludeerd dat de centralisatie van de uitvoeringstaken bij het Agentschap een trendbreuk met het verleden betekent doordat het zwaartepunt bij de uitvoering van het Europese stoffenbeleid van de lidstaten naar het Agentschap is verlegd. De lidstaten hebben echter nog steeds zoveel taken dat niet wordt verwacht dat zij op dit beleidsterrein hun inzet kunnen verminderen en met minder capaciteit kunnen volstaan.²⁵ Dit is een gevolg van de veel grotere ambitie van de Europese wetgever, in vergelijking met de eerdere Europese regelgeving, met name wat betreft bestaande stoffen. De uitvoering van het stoffenbeleid als geheel moet met REACH op een hoger niveau worden gebracht.

2.3 Strafrechtelijke handhaving

De strafrechtelijke handhaving is geregeld in art. 9.3.3 WM. Hierin is een verbod opgenomen om de in dat artikel genoemde bepalingen van REACH te overtreden. De straffen op overtreding van dit verbod zijn, zoals gebruikelijk in de milieuregelgeving, in de WED gesteld. In art. 9.3.3 WM zijn twee reeksen bepalingen genoemd. De in het eerste lid genoemde bepalingen vallen in de zware strafcategorie van de WED, de in het tweede lid genoemde bepalingen in de lichte strafcategorie. In verband hiermee bevat de Uitvoeringswet REACH ook een wijziging van de WED.²⁶ In het voorgaande werd reeds opgemerkt dat de rolverdeling tussen de Gemeenschap en de lidstaten bij de strafrechtelijke handhaving van het gemeenschapsrecht steeds meer ter discussie staat. Handhaving zal waarschijnlijk niet meer lang het exclusieve domein van de lidstaten blijven. Deze ontwikkeling tekent zich ook in REACH af. Met name de art. 125, 126 en 127 REACH getuigen van de toegenomen bemoeienis van de Europese wetgever met de (strafrechtelijke) handhaving. Lidstaten worden daarin verplicht zorg te dragen voor doeltreffende en op de situatie afgestemde handhavingsactiviteiten, het vaststellen en toepassen van sancties op schendingen van de verordening die doeltreffend, evenredig en ontmoedigend moeten zijn en het toezenden aan het Agentschap van 5-jaarlijkse verslagen over de werking van de verordening. Ook de oprichting van het Forum als onderdeel van het Agentschap, past in het nieuwe denken over harmonisatie en versterking van de handhaving van communautaire milieuregelgeving. Het Forum omvat een netwerk van instanties van lidstaten die verantwoordelijk zijn voor de handhaving van REACH. Het heeft volgens art. 78, lid 4, REACH een adviserende taak ten aanzien van de handhaafbaarheid en uitvoerbaarheid van besluiten en maatregelen en een coördinerende taak ten aanzien van de uitwisseling van informatie en geharmoniseerde handhavingsprojecten.

De bemoeienis van de Europese wetgever met de strafrechtelijke handhaving lijkt in het geval van REACH een goede zaak.²⁷ Het is immers de bedoeling dat er een volledig geharmoniseerde gemeenschappelijke markt voor chemische stoffen komt. Wil deze markt goed werken, dan is het nodig dat in alle lidstaten daadwerkelijk en effectief handhavend tegen overtredingen wordt opgetreden. Het is voor een lidstaat immers niet mogelijk op te treden tegen bedrijven die in andere lidstaten zijn gevestigd en bij niet optreden ontstaan in de markt 'zwarte gaten', waarin stoffen op de markt kunnen worden gebracht zonder dat aan de vereisten van REACH is voldaan. Een stof die eenmaal op de markt is gebracht, mag in de hele EU worden verhandeld en gebruikt, met inachtneming van daarvoor geldende communautaire beperkende maatregelen. Daarom heeft Nederland tijdens de onderhandelingen over REACH en ook nu nog in de uitvoeringsfase steeds benadrukt dat de lidstaten onder leiding van de Commissie, op basis van vrijwilligheid, moeten streven naar harmonisatie van de handhaving.

Het belang hiervan wordt bevestigd door onderzoek waaruit blijkt dat er tussen de lidstaten grote verschillen zijn in de daadwerkelijke doorwerking van het Europese recht in de nationale rechtsorde, ook nadat de lidstaten de implementatie- of uitvoeringsregelgeving hebben vastgesteld.²⁸

2.4 Nadere regeling

Mocht nadere regelgeving ter uitvoering van REACH nodig zijn, dan voorziet art. 9.3.1 WM in de mogelijkheid de benodigde bepalingen bij of krachtens AMvB vast te stellen. Art. 9.3.1 WM is niet bedoeld als een vorm van versnelde implementatie. Evenmin kan deze bevoegdheid worden gebruikt om nationaal geïnspireerde onderwerpen te regelen. De grondslag hiervoor moet dan worden gezocht in titel 9.2 WM, met name art. 9.2.2.1.

25. Zie hiervoor de nota naar aanleiding van het verslag *Kamerstukken II 2006/07*, 30 600 nr. 6, paragraaf 4.4.

26. Voor een uitgebreidere analyse van de strafrechtelijke handhaving van REACH kan worden verwezen naar ons reeds genoemde artikel in *NTER*.

27. Een ander voorbeeld hiervan is Richtlijn nr. 2003/87/EEG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 13 oktober 2003 tot vaststelling van een regeling voor de handel in broeikasgas-emissierechten binnen de Gemeenschap en tot wijziging van Richtlijn 96/61/EG van de Raad (PbEU L 275). De harmonisatie van de strafrechtelijke handhaving gaat bij emissiehandel echter duidelijk verder dan in REACH. De lidstaten zijn verplicht bedrijven in gevallen waarin de jaarlijkse emissie niet achteraf door inlevering van een voldoende aantal emissierechten is gedekt, een boete op te leggen, waarvan de hoogte in de richtlijn nauwkeurig is vastgelegd. Ook moet de naam van de overtreder worden bekendgemaakt. Daarnaast geldt er, bij wijze van bestuursrechtelijke handhaving, een compensatieverplichting, inhoudende dat de te weinig ingeleverde emissierechten het volgende jaar alsnog moeten worden ingeleverd. Nederland heeft zich destijds overigens principieel verzet tegen de verplicht op te leggen vaste boete (strijdigheid met EVRM, loslaten van opportuniteitsbeginsel, bevoegdheid van de lidstaten).

28. Ch.W. Backes, *Internationale vergelijking implementatie EU-richtlijnen luchtkwaliteit*, Utrecht, 2006, door de Staatssecretaris van VROM aangeboden aan de Voorzitter van de Tweede Kamer bij brief van 28 april 2006, *Kamerstukken II*, 30 489, nr. 6; Ch.W. Backes, A.A. Freriks, A.G.A. Nijmijer, *Article 6 Habitats Directive - A comparative law study on the implementation of art. 6 Habitats Directive in some member states*; *Rechtsvergelijkend onderzoek implementatie artikel 6 Habitatrichtlijn*, maart 2006, te vinden op de website van het Ministerie van LNV, www.minlnv.nl. Zie ook: M. Peeters en H.E. Woldendorp, *Knoppen zonder draden*; Interview met prof. mr. L.A. Geelhoed, *M en R*, 2006/10, p. 590-596.

2.5 Toezicht en bestuursrechtelijke handhaving

Niet alle bepalingen die ter uitvoering van REACH nodig zijn, staan in titel 9.3 WM. Indien bepalingen betrekking hebben op onderwerpen die elders zijn 'geharmoniseerd', is van dat integratiekader gebruik gemaakt. De WED werd reeds genoemd als voorbeeld hiervan voor de regeling van de strafrechtelijke handhaving. Voor het toezicht op de naleving en de bestuursrechtelijke handhaving van REACH zijn hoofdstuk 18 van de WM en de Algemene wet bestuursrecht (AWB) van belang.

De zorg voor de bestuursrechtelijke handhaving is in art. 18.2b WM opgedragen aan de Minister van VROM. Hiertoe is deze minister in art. 18.7 WM de bevoegdheid tot toepassing van bestuursdwang verleend. Ingevolge de AWB kan hij ook een dwangsom opleggen. Toezichthoudende ambtenaren zijn inmiddels door hem aangewezen krachtens art. 18.4 WM.²⁹

2.6 Intrekking van de Wet milieugevaarlijke stoffen (WMS)

De inwerkingtreding van REACH maakt het noodzakelijk dat veel bepalingen van de WMS, wegens overbodigheid of strijdigheid met REACH, worden ingetrokken. De resterende bepalingen van de WMS worden naar hoofdstuk 9 WM overgeheveld, waarin ook de bepalingen ter uitvoering van REACH zijn opgenomen. Per 1 juni 2008 zal de WMS worden ingetrokken.

Het was al langer de bedoeling dat de WMS in de Wet milieubeheer zou worden geïntegreerd. Hiervoor was hoofdstuk 9 'stoffen en producten' vrijgehouden. In 2002 is reeds aan de Tweede Kamer een proeve van wetgeving toegezonden, waarin van het nieuwe hoofdstuk een eerste idee werd gegeven, gebaseerd op het Nederlandse beleidsvernieuwingprogramma Strategie Omgaan Met Stoffen.³⁰ Deze proeve heeft echter geen vervolg meer gekregen omdat Europa intussen was begonnen met de voorbereiding van REACH.

2.7 Intrekking en aanpassing van besluiten en regelingen op grond van de WMS

Voor de uitvoeringsregelingen die bij of krachtens de WMS zijn vastgesteld, geldt hetzelfde als voor de WMS. Deels worden zij ingetrokken, deels krijgen zij een nieuwe wettelijke grondslag in de WM.³¹ Met de inwerkingtreding van REACH is per 1 juni 2007 reeds de veiligheidsinformatiebladenrichtlijn ingetrokken en is titel IV van REACH van kracht geworden, waarin nieuwe bepalingen over het veiligheidsinformatieblad zijn opgenomen. Daarom is het Veiligheidsinformatiebladenbesluit Wet milieugevaarlijke stoffen ingetrokken en zijn daarmee verband houdende regelingen eveneens per 1 juni 2007 aangepast.³²

Per 1 juni 2008 zal in verband met het van kracht worden van de titels II, III, V, VI, VII, XI en XII van REACH een groot deel van de onder de WMS ressorterende AMvB's en ministeriële regelingen worden ingetrokken. De resterende lagere regelgeving zal per 1 juni 2008, ingevolge art. VII Uitvoeringswet REACH, op de WM gebaseerd zijn. Het Besluit aanwijzing toezichthoudende ambtenaren VROM-regelgeving zal dan opnieuw aan deze nieuwe situatie worden aangepast. Verwijzingen naar ingetrokken Europese of nationale regelgeving worden uiteraard geschrapt.³³ Op 1 juni 2009 zal de laatste fase van de invoering van REACH haar beslag krijgen in de Nederlandse wetgeving. Dan zullen titel VIII en Bijlage XVII van REACH van

kracht worden. De Stoffenverbodsrichtlijn³⁴ zal dan worden ingetrokken, omdat de inhoud hiervan naar bijlage XVII is overgeheveld. De daarmee corresponderende nationale regelgeving zal worden ingetrokken of aangepast.³⁵ Aanvullende of strengere nationale voorschriften waarvoor de Commissie toestemming heeft gegeven krachtens art. 95 EG-verdrag, mogen ingevolge art. 67 REACH tot 1 juni 2013 blijven bestaan.

De tekst van bijlage XVII van de verordening zal vóór 1 juni 2009 worden herzien om die tekst handhaafbaar, eenduidig en uitvoerbaar te maken. Bij de letterlijke overheveling van de tekst van de Stoffenverbodsrichtlijn naar bijlage XVII REACH is er namelijk aan voorbij gegaan dat deze richtlijntekst vage bepalingen bevat, die door de lidstaten in nationale regelgeving zijn uitgewerkt om de bepalingen uitvoerbaar en handhaafbaar te maken. Deze nationale regelgeving kan daarom niet automatisch bij de inwerkingtreding van REACH komen te vervallen. De Commissie is inmiddels, op aandringen van Nederland, met een herziening van bijlage XVII begonnen.

2.8 Conclusie

Met een beperkt aantal bepalingen is op het niveau van de regelgeving de goede uitvoering van REACH op nationaal niveau verzekerd. Zoals in het hiernavolgende wordt toegelicht komt er echter nog heel wat meer bij kijken om ook in de praktijk de goede uitvoering van REACH te verzekeren.

3. Overige onderdelen van het Invoeringsprogramma REACH

3.1 Voorlichting bedrijfsleven

Het deelproject Voorlichting Bedrijfsleven had tot doel bedrijven tijdig bewust te maken van REACH en hen ertoe aan te sporen zich voor te bereiden op deze nieuwe regelgeving. De voorlichting kwam tot stand in samenwerking tussen de betrokken departementen en de koepelorganisaties van het Nederlandse bedrijfsleven: VNO/NCW, MKB Nederland, de Vereniging FME, de Vereniging van Kamers van Koophandel en enkele andere brancheorganisaties. Het project is in twee fasen voltooid. De eerste fase is afgerond met een voorlichtingsbijeenkomst voor brancheorganisaties op 7 maart 2006. Hoewel de definitieve tekst van REACH toen nog niet vast stond, was het niettemin noodzakelijk bedrijven voor te bereiden op hun nieuwe verplichtingen en verantwoordelijkheden onder REACH. De tweede fase betrof een intensieve voorlichtingscampagne vanaf het moment dat de inhoud van REACH vaststond. In maart

29. *Stcr.* 2007, 100.

30. *Kamerstukken II* 2001/02, VROM 020585.

31. Zie daarover de memorie van antwoord aan de Eerste Kamer, *Kamerstukken I* 2006/07, 30 600, C, pag. 18 e.v.

32. *Stb.* 2007, 183 en *Stcr.* 2007, nr. 93.

33. *Kamerstukken I* 2006/07 30 600, C.

34. Richtlijn nr. 76/769/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 27 juli 1976 betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen der Lidstaten inzake de beperking van het op de markt brengen en van het gebruik van bepaalde gevaarlijke stoffen en preparaten (*PbEU* L 262).

35. In de memorie van antwoord aan de Eerste Kamer heeft de Minister van VROM aangegeven welke nationale uitvoeringsbesluiten als gevolg van de intrekking van de Stoffenverbodsrichtlijn en inwerkingtreding van de rechtstreeks werkende bijlage XVII van REACH zullen worden ingetrokken c.q. worden aangepast (*Kamerstukken I* 2006/07, 30 600, C).

2007 is deze fase van start gegaan met een symposium voor brancheorganisaties en Kamers van Koophandel. Ook is voorlichting via de vakpers georganiseerd, gericht op onder meer de communicatie over stoffen in de keten, de rol van bedrijven in de keten, pre-registratieverplichtingen en veiligheidsinformatiebladen. Op 1 juni 2007 is voorlichting gegeven over de inwerkingtreding van REACH en de Nederlandse uitvoeringswetgeving.³⁶ De effectiviteit van deze voorlichtingsinspanningen wordt momenteel geëvalueerd en zonodig zal aanvullende en meer gerichte voorlichting worden gegeven als de bekendheid van het bedrijfsleven met REACH onvoldoende blijkt te zijn.

3.2 Nederlandse Helpdesk REACH

Art. 124 REACH verplicht lidstaten om een nationale helpdesk in te richten ter ondersteuning van het bedrijfsleven. Eerst is, in samenwerking tussen de betrokken departementen en het bedrijfsleven, een blauwdruk opgesteld voor de inrichting van de Nederlandse Helpdesk REACH. Conform de wens van het bedrijfsleven informeert de helpdesk over 'wat' de REACH-verplichtingen voor bedrijven inhouden. De inhoudelijke advisering over 'hoe' die REACH-verplichtingen door de bedrijven worden nagekomen, is overgelaten aan de brancheorganisaties, Kamers van Koophandel en consultancy bedrijven. Het bedrijfsleven neemt daarin haar eigen verantwoordelijkheid, waaraan invulling is gegeven met onder meer de oprichting van het REACH-dienstencentrum van CEFIC ('REACH-Centrum')³⁷, de Europese branchevereniging voor de chemische sector. Dat centrum is bedoeld om door individuele ondersteuning en advisering zowel chemische bedrijven als bedrijven uit andere sectoren te helpen aan de REACH-verplichtingen te voldoen. Daarnaast levert dit centrum producten zoals handleidingen en ondersteunende software. Het Europese 'REACHCentrum' krijgt waarschijnlijk ook een Nederlandse divisie, REACHCentrum Nederland. De Nederlandse Helpdesk REACH is sinds 1 januari 2007 operationeel³⁸ en biedt zowel telefonisch als via een website ondersteuning en informatie. Sinds de inwerkingtreding van REACH op 1 juni 2007 verloopt overheidsvoorlichting over REACH via deze helpdesk. Daarnaast is sinds 1 juni 2007 de website van het Agentschap operationeel. Deze verstrekt informatie over REACH, waaronder richtsnoeren over de uitvoering.³⁹

3.3 Handhaving van REACH

Naast bedrijven zijn handhavers en vergunningverleners belangrijke doelgroepen die door gerichte voorlichting op de hoogte moeten worden gebracht van REACH. Daartoe zijn de deelprojecten 'Consequenties van REACH voor WM en WVO-vergunningverleners' en 'Opzet handhaving REACH' gestart. Onder leiding van de VROM-inspectie is in laatstgenoemd deelproject een handhavingstructuur, een handhavingstrategie en een handhavingsprogramma voor REACH voorbereid. De handhavingsorganisatie zal per 1 januari 2008 operationeel zal zijn en uiterlijk in december 2007 zal de Tweede Kamer over die handhavingsorganisatie worden geïnformeerd.⁴⁰

3.4 Consequenties voor vergunningverleners

Het deelproject 'Consequenties van REACH voor WM en WVO-vergunningverleners' zal in de loop van 2007 leiden tot gerichte informatie aan vergunningverleners over de consequenties van REACH voor hun vergunningpraktijk.

REACH zal in het bijzonder consequenties hebben voor de informatie over stoffen die bedrijven bij hun vergunningaanvraag krachtens de WM of de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (WVO) moeten indienen. Deze informatie moet het bevoegd gezag in staat stellen de gevolgen voor het milieu (inclusief oppervlaktewater) te beoordelen. Door REACH komt zowel voor bedrijven als het bevoegd gezag meer informatie over stoffen beschikbaar. Om de betekenis van REACH voor de vergunningpraktijk van provincies, gemeenten, rijkswaterstaat en waterschappen gedetailleerd in kaart te brengen, worden thans in samenwerking met deze vergunningverleners gerichte voorlichtingsactiviteiten en een handreiking ontwikkeld.

De belangrijkste elementen van deze voorlichting aan Wm- en Wvo-vergunningverleners zijn als volgt samen te vatten.

- Vooroverleg voor een vergunningaanvraag moet duidelijkheid bieden welke stofinformatie (gevaarsoeigenschappen, risico's, risicobeperkende maatregelen) beschikbaar zou moeten zijn.
- Zowel kwalitatief als kwantitatief mag verbeterde beschikbaarheid van informatie over stoffen worden verwacht, hetgeen in de vergunningaanvraag tot uitdrukking zal moeten komen.
- Vergunningverleners mogen altijd relevante extra informatie opvragen bij een bedrijf, zelfs al is deze informatie volgens REACH vertrouwelijk.
- Vergunningverleners moeten een vergunningaanvraag buiten behandeling laten indien zij, ook na een verzoek tot aanvullende informatie, van oordeel zijn dat de aanvrager onvoldoende informatie heeft verstrekt over gevaarsaspecten, risico's en veiligheidsmaatregelen, en de aanvrager daarover op grond van REACH wel zou moeten beschikken.
- Vergunningverleners zijn niet verplicht te controleren of bedrijven aan hun verplichtingen uit hoofde van REACH voldoen, maar kunnen wel een check op de kwantiteit en de kwaliteit van de overgelegde gegevens (laten) uitvoeren als zij vermoeden dat de gegevens onjuist zijn.⁴¹
- Vergunningverleners kunnen andere of strengere maatregelen opnemen in de vergunning dan uit REACH of andere internationale verplichtingen volgen, indien de lokale situatie dit nodig maakt.
- Vergunningverleners wordt aanbevolen in de considerans van een vergunning vast te leggen dat aan bepaalde specifieke stoffen die een bedrijf produceert, gebruikt of emitteert, op grond van REACH een autorisatie of restrictie verboden kan zijn.
- Vergunningverleners moeten bij een vergunninghouder aandringen op een aanvraag voor een verandering van de voorschriften op grond van art. 8.24 Wm indien de vergunningvoorschriften in strijd zijn met de maatregelen die de aanvrager moet treffen uit hoofde van REACH.

36. Zie o.a. nieuwsbrief 2 Helpdesk REACH (www.helpdesk-reach.nl), en het VROM-informatieblad 'REACH komt, WMS gaat'.

37. <http://www.reachcentrum.org>.

38. <http://www.reach-helpdesk.nl>.

39. <http://ec.europa.eu/echa/>.

40. Kamerstukken II 2006/07, 30 600 nr. 13.

41. Volgens art. 18.2, eerste lid, onder a, WM draagt de vergunningverlener wel zorg voor de bestuursrechtelijke handhaving van REACH in een inrichting.

- Vergunningverleners moeten periodiek verifiëren of eerder verleende vergunningen strijdig zijn met REACH of andere communautaire regels en vaststellen of revisies van bepaalde vergunningen kunnen worden geprioriteerd.

3.5 Uitvoeringsorganisatie

Voor de uitvoering van REACH is inhoudelijke expertise over chemische stoffen nodig. De Minister van VROM heeft uit hoofde van zijn positie als nationale bevoegde instantie voor REACH een uitvoeringsorganisatie bij het Stoffen Expertise Centrum van het RIVM ingesteld, genaamd Bureau REACH⁴². Dat bureau draagt zorg voor de feitelijke werkzaamheden die Nederland moet verrichten ingevolge REACH. De opzet, inrichting en aansturing van deze uitvoeringsorganisatie vormden een ander deelproject van het programma Invoering REACH. Het eindrapport is als bijlage bij de Memorie van Antwoord aan de Eerste Kamer toegezonden.⁴³ In dat rapport wordt beschreven hoe de betrokken departementen, ieder vanuit hun eigen beleidsverantwoordelijkheid, in deze uitvoeringsorganisatie participeren.

3.6 Conclusie over flankerend beleid

Flankerend beleid, zoals dat in het Programma Invoering REACH is ontwikkeld in samenwerking tussen overheden en het bedrijfsleven, is nodig om met voldoende draagvlak van alle betrokkenen de infrastructuur voor de uitvoering van REACH tijdig gereed te maken.

Opvallend was dat de Tweede Kamer en de Eerste Kamer bij de behandeling van het wetsvoorstel Uitvoeringswet REACH weinig vragen bleken te hebben over het wetsvoorstel zelf, maar des te meer over de uitvoeringsaspecten van REACH. Deze aandacht voor de uitvoeringsaspecten is verheugend. De uitvoering van een verordening is meer dan wetgeving alleen.

4. Toekomst

Het Programma Invoering REACH nadert inmiddels zijn voltooiing, maar er is geen reden tot zelfgenoegzaamheid. De daadwerkelijke uitvoering van REACH gaat immers nu pas beginnen. Een korte analyse van wat de komende periode moet gebeuren leert dat een omvangrijke werklust voor overheden en bedrijfsleven voor de boeg ligt. Een beknopte greep uit die werkzaamheden volgt hieronder.

1 juni 2008

- De resterende titels II (Registratie), III (gezamenlijk gebruik van gegevens over stoffen), V (downstream gebruikers), VI (beoordeling van stoffen en dossiers), VII (autorisatie), XI (vergoedingen) en XII (informatie), alsmede de art. 128 en 136 REACH (overgangs- en slotbepalingen) treden in werking.
- Het Agentschap begint met zijn werkzaamheden.
- Richtlijn 93/105/EG (polymeren), Richtlijn 2000/21/EG (uitzondering voor biociden), verordening (EEG) nr. 793/93 (bestaande stoffen) en Verordening (EG) nr. 1488/94 (beginselen voor risicobeoordeling) worden ingetrokken.
- niet-geleidelijk geïntegreerde stoffen moeten worden geregistreerd voordat ze op de markt worden gebracht.

1 juni t/m 30 november 2008

- Pre-registratie van alle geleidelijk geïntegreerde stoffen.

1 augustus 2008

- Richtlijn 93/67/EEG (beginselen voor risicobeoordeling) wordt ingetrokken.
- Art. 135 REACH inzake overgangsmaatregelen wordt van kracht.

1 juni 2009

- Titel VIII en Bijlage XVII over beperkende maatregelen worden van kracht.
- Richtlijn nr. 76/769/EEG (de verbodsrichtlijn) wordt ingetrokken.

30 november 2010

- Uiterste datum voor de registratie van geleidelijk geïntegreerde stoffen, die als kankerverwekkend, mutageen of giftig voor de voortplanting, categorie 1 of 2, zijn ingedeeld (≥ 1 ton/jaar/fabrikant of importeur), voor geleidelijk geïntegreerde stoffen die als zeer toxisch voor waterorganismen zijn ingedeeld en op lange termijn schadelijke effecten op het aquatisch milieu kunnen hebben (R50/53) (≥ 100 ton/jaar/fabrikant of importeur), en geleidelijk geïntegreerde stoffen die na 1 juni 2007 ten minste eenmaal in de Gemeenschap zijn vervaardigd of ingevoerd (≥ 1000 ton/jaar/fabrikant of importeur). (art. 23).

1 juni 2011

- niet-geleidelijk geïntegreerde stoffen in voorwerpen die in aanmerking komen voor autorisatie (art. 7.2 REACH) moeten zijn gemeld.

1 juni 2013

- Geleidelijk geïntegreerde stoffen moeten zijn geregistreerd (≥ 100 ton/jaar/fabrikant of importeur).

1 juni 2018

- Geleidelijk geïntegreerde stoffen moeten zijn geregistreerd (≥ 1 ton/jaar/fabrikant of importeur).

42. Stct. 2007, nr. 68.

43. Kamerstukken I 2006/07, 30 600, C.

Getuige de bijdrage van Roosen en Hes in dit themanummer zullen nog vele uitvoeringsvraagstukken moeten worden behandeld en interpretatiediscussies moeten worden gevoerd. Dat vergt een intensieve samenwerking tussen de Commissie, de lidstaten en het bedrijfsleven.

5. Conclusie

De uitvoering van REACH heeft in de eerste fase wetgeving, flankerend beleid en een daarop toegesneden organisatiestructuur vereist. Deze zijn in Nederland gereed. Nu moeten vooral het bedrijfsleven en de uitvoerende instan-

ties 'aan de slag met REACH'.⁴⁴ Wanneer op 1 juni 2008 het Agentschap volledig operationeel wordt, moeten zij op volle toeren draaien.

---

44. Ontleend aan: J.A.S.J. Razenberg, D.A. van der Schaaf en A.W. van der Wielen, *Aan de slag met REACH*, SDU uitgevers 2007.